

Kovačija ŠREKL - ZAJC

Kovačija Šrekl - Zajc je nastala oktobra leta 2007 na pobudo Sekcije za ohranjanje kulturne dediščine pri KUD Vladko Mohorič iz Zreč. Z združitvijo manjše obrtniške delavnice Ivana Šrekla iz Rudniške ceste 15 v Zrečah in kmečke kovačije Ignaca Zajca iz Dobrave 57 smo dobili uporabno delavnico z muzejsko zbirko kovaško-tehniške dediščine.

Ivan Šrekl (1922–2006) je bil eden izmed zadnjih kovačev, ki je s svojim delom nadaljeval tradicijo kovaštva pod Pohorjem in se je znal ob potrebah časa in svoji umetniški žilici preusmeriti v umetnostnega kovača. Znani so njegovi oklepi srednjeveških viteзов, mnogi sakralni predmeti, svečniki in drugi predmeti umetnostnega kovaštva.

Kovač Ignac Zajc – starejši (1909–1999) izhaja iz tradicije kovaštva v okolici Stične, od koder je prišel v Zreče leta 1936, v takratno Štajersko železno družbo in tu dolga leta vihtel kovaško kladivo. Tudi doma je bil z manjšo kovačijo na voljo kmetom pri popravilu kmečkega orodja ter strojev. Ko so lesene vozove zamenjali sodobnejši, je znal narediti tudi te. Po njegovi smrti je kovačijo prevzel sin Ignac.

Kovač Ignac Zajc ob nakovalu, desno vzmetno kladivo

V združeni kovačiji najdemo skoraj vso tradicionalno kovaško orodje: od množice klešč, kladiv, podkovskega pribora do sodobnejšega orodja. Od strojev sta zelo stara stružnica in kovaško vzmetno kladivo ali v kovaškem žargonu »feder hamer«. Zanimiv je tudi star ročni vrtalni stroj z dvema vztrajnikoma in svedri za vrtanje v les.

V izrazito turistični Občini Zreče, kjer ne manjka gostov, je kovačija Šrekl - Zajc primer in dokaz kovaške tradicije naših krajev iz časov, ko je imela skoraj vsaka vas svojo kovačijo. Kovaška zbirka orodja in strojev ni namenjena le muzejski postavitvi, temveč služi aktivnemu delu in prikazu kovanja ter izdelave različnega, predvsem kmečkega orodja, tudi večjim skupinam obiskovalcev.

INFO:

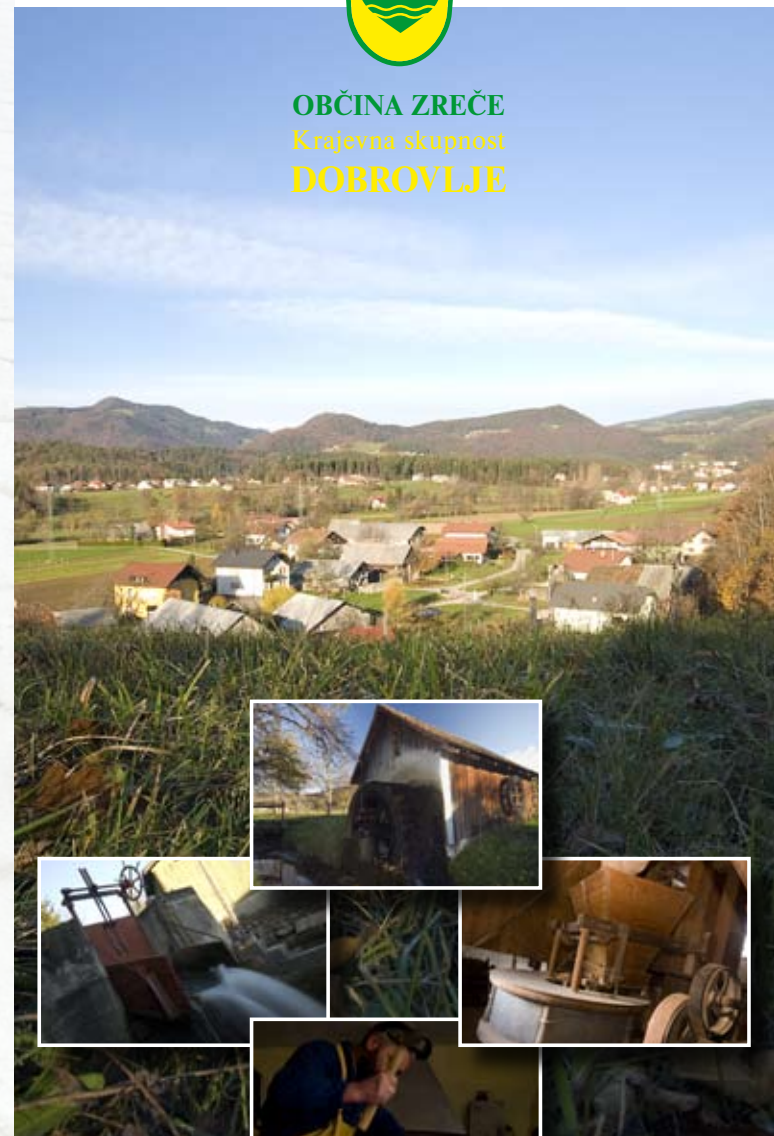
LTO Rogla – Zreče, TIC: Cesta na Roglo 13/b, 3214 Zreče
telefon: +386(0)3 759 04 70, e: tic.zrece.lto@siol.net

KUD Vladko Mohorič: www.kud-vm-zrece.si

Zloženko izdala KS Dobrovlje; besedila: Aleksandra Boldin, prof. in Martin Mrzdovnik; foto: Andrej Knez, Alenka Jereb, Urška Firer in arhiv družine Šrekl; uredil in grafično oblikoval: Blaž Prapótnik, Epigraf, 1/2010

OBČINA ZREČE
Krajevna skupnost
DOBROVLJE

Tehniška kulturna dediščina pod Pohorjem

Krajevna skupnost DOBROVLJE

Krajevna skupnost Dobrovlje, ki je nastala leta 1995 z združitvijo vasi Gabrovlje in Dobrava, je ena izmed šestih krajevnih skupnosti Občine Zreče. Leži na južnem delu občine in se razprostira na 1,47 km², objemata jo potok Koprivnica na zahodu in Dravinja na vzhodu, meji pa na sosednjo Občino Slovenske Konjice.

Bežen pogled v zgodovino Dravinjske doline nam pove, da so se po teh krajih naseljevali ljudje že med leti 5000 do 3000 pred Kristusom, saj je bližnja vas Gračič z Brinjevo goro znano arheološko najdišče. V letih 1953 do 1963 je arheolog Stanko Pahič z izkopavanji to tudi dokazal, saj so bili najdeni mnogi predmeti iz teh časov. Vas Dobrava je prvič omenjena kot *Harde* leta 1306 v pergamentni listini, ki jo hrani Štajerski deželni arhiv v Gradcu. Pozneje se vas v listinah omenja tudi kot *Hard*. Gabrovlje ležijo na severni strani doline reke Dravinje, nad izlivom potoka Koprivnica. Na južnem koncu vasi sta v preteklosti stala dvorca *Rožni dvor* in *Kraljičin dvor*, o katerih danes žal ni več sledi. Vas se v listinah prvič omenja leta 1371 z imenom *Gebruell*, kasneje pa tudi kot *Gabriolagkh*, *Gabrolach* ipd; nekateri poznavalci

Pogled na Dobrovlje z južne strani

naših krajev menijo, da ime najbrž izhaja iz imena drevesa gaber. Bližnji premogovnik v Radani vasi je dolgo časa dajal kruh mladim fantom našega kraja. V letih 1892 do 1962 je bila po celotni Dravinjski dolini od Poljčan do Zreč speljana ozkotirna železnica in v Gabrovljah je bilo tudi postajališče. Vlak je pripeljal razvoj tudi sedanjim Dobrovljam.

V bližini vasi Gabrovlje je bil vse do leta 1914 ribnik - Teich so ga imenovali, ko so ga zasipali z jalovino iz rudnika in potok Ulčince si je do reke Dravinje izbral novo pot kjer je nastalo močvirje. Danes je to področje izsušeno in zemlja je zelo rodovitna, zato je kmetijstvo ena izmed pomembnih gospodarskih panog. Po letu 1960 so nekaj let tukaj gojili tudi hmelj.

Lepo ohranjena originalna notranjost mlina

Stara kovaško tradicijo neguje obnovljena kovačija

Véchnamenski Dom krajanov s športnim igriščem

Danes premore Krajevna skupnost Dobrovlje Dom krajanov, urejeno asfaltirano igrišče, vrtino za termalno vodo Term Zreče, med cestama za Domom krajanov pa nastaja novo naselje stanovanjskih hiš in že beležimo porast prebivalcev, ki jih je skupaj 400. Potekajo aktivnosti za ustanovitev Kulturno turističnega društva in dogovori o tradicionalni prireditvi. Kovačija Šrekl - Zajc in valjni mlin Kohne oziroma Bocijev mlin pričakujeta tudi tiste, ki jih zanima naša tehniška kulturna dediščina.

Področje KS Dobrovlje je preprejeno s potmi in nadvse primerno za rekreacijsko kolesarjenje ter sprehode. Na južni strani ravnice je tudi vadbišče za golf.

Novo stanovanjsko naselje z Brinjevo goro v ozadju